

Sygn. akt: I C 1208/18 upr.

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2019r.

Sąd Rejonowy w Kętrzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Tomasz Cichocki
Protokolant:	p.o. sekretarza sądowego Emilia Strzelczyk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 czerwca 2019 r. w K.

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w B.

przeciwko B. W.

o zapłatę

I. powództwo oddała w całości;

II. zasądza od powódki (...) S.A. z siedzibą w B. na rzecz pozwanej B. W. kwotę 107,00 zł (sto siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w B. wniósł o zasądzenie od pozwanej B. W. kwoty 338,58 zł z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP za okres od dnia 01.08.2018r. do dnia zapłaty oraz obciążenie pozwanej kosztami procesu. Podniósł, że pozwana zobowiązała się przez podpisanie weksła w dniu 16.06.2014r. do zapłaty w dniu 31.07.2018r. kwoty wskazanej na wekslu, tj. 338,58 zł. Powód wezwał pozwaną do wykupu weksła. Pomimo wezwania pozwana nie dokonała żadnej wpłaty. Podniósł, iż pozwana podpisując kalendarz spłaty rat знаła wysokość zobowiązania i terminy spłat. Jako podstawę żądania odsetek wskazał art. 481§2¹ k.c. wskazał, że roszczenie stało się wymagalne 25.08.2018r. dalej wskazał, że (...) sp. z o.o. widniejąca jako remitent na wekslu w okresie od września 2014r. do marca 2015r. przeszła restrukturyzację polegającą na podziale przez wydzielenie do (...) sp. z o.o. a następnie połączenie (...) sp. z o.o. z (...) sp. z o.o. Powód, tj. (...) S.A. jest spółką, na którą przeszła dochodzona pozwem wierzytelność wekslowa oraz doszło do przekazania dokumentu weksła. Następnie doszło do połączenia (...) sp. z o.o. z (...) S.A. na podstawie art. 492§1 pkt 1 k.s.h. Powód wstąpił we wszystkie prawa przysługujące (...) sp. z o.o. w tym nabył prawa do dochodzenia wierzytelności wekslowej.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 19.09.2018r. w sprawie (...) Sąd Rejonowy w Kętrzynie uwzględnił powództwo w całości.

Pozwana B. W. wniosła zarzuty od nakazu zapłaty, wnosząc o oddalenie powództwa. Wniosła o przedstawienie deklaracji wekslowej oraz oryginału umowy pożyczki. Dalej podniosła, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Zakwestionowała roszczenie powoda co do zasady i wysokości. Podniosła, że abstrakcyjność zobowiązania wekslowego doznaje osłabienia w przypadku weksła in blanco. Roszczenie powoda wynikające z weksła nie ma samodzielnego bytu

prawnego. Jest wywodzone ze stosunku podstawowego. Możliwość wysuwania przez wystawcę zarzutów ze stosunku podstawowego w takiej sytuacji wynika z art. 10 prawa wekslowego. Podniosła także zarzut wygaśnięcia zobowiązania w całości wskutek spłaty pożyczki w całości. Dokonała przy tym znacznej nadpłaty. Wskazała, że dokonała spłaty w wysokości co najmniej 9 573,00 zł. W związku z tym wniosła o zobowiązanie powoda do przedstawienia rozliczenia wpłat dokonywanych przez nią na rzecz powoda. Podniosła także, że blankiet weksla został wypełniony nieprawidłowo, niezgodnie z zawartym porozumieniem wekslowym, gdyż pozwana nigdy nie udzieliła powodowi upoważnienia do wypełnienia weksla na dochodzoną pozewem kwotę. Powód nie przedstawił szczegółowego wyliczenia dochodzonej pozewem kwoty, nie wskazał, jakie pozycje i z jakich tytułów składają się na żądanie pozwu, a jeżeli dochodzi odsetek, to jakiego rodzaju, w jakiej wysokości i od jakich konkretnie kwot i dat zostały wyliczone oraz według jakiej stopy procentowej. Zakwestionowała obciążające ją opłaty z tytułu ubezpieczenia, opłaty przygotowawczej oraz wynagrodzenia umownego, podnosząc, że zostały one naliczone w oparciu o niedozwolone postanowienia umowne. Nie były one przy tym indywidualnie uzgadniane z pozwaną, kształtują jej prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interes konsumenta i nie dotyczą głównych świadczeń stron. Stąd roszczenie o zapłatę tych kwot powinno zostać oddalone w całości. Co do kosztu ubezpieczenia podniosła, że ubezpieczenie to ma fikcyjny charakter. Świadczy o tym wysokość składki w stosunku do wysokości pożyczki, okresu obowiązywania umowy i wysokości ewentualnego świadczenia ubezpieczyciela oraz ponoszonego przez niego ryzyka świadczy. Strona powodowa nie udowodniła, że rzeczywiście poniosła koszty ubezpieczenia pożyczki oraz opłaty przygotowawczej. Dalej wskazała, że podejmowanie przez wierzyciela czynności windykacyjnych odbywa się na jego koszt i ryzyko. Podniosła zarzut braku ekwiwalentności świadczeń. Wskazała także, że powód nie udowodnił, że wysłał pozwanej wypowiedzenie umowy pożyczki.

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwana B. W. w dniu 12.06.2014r. zawarła z (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. umowę pożyczki gotówkowej nr (...) - (...).

(d.: bezsporne)

Jako zabezpieczenie umowy pożyczki B. W. podpisała weksel własny in blanco, zobowiązując się do zapłaty na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w B..

(d.: weksel - k. 17)

W dniu 18.12.2014r. (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. dokonał cesji wierzytelności wekslowej wobec pozwanej na rzecz (...) sp. z o.o. z siedzibą w B.. (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. w trybie art. została przejęta w trybie art. 492§1 pkt 1 k.s.h. przez (...) S.A. z siedzibą w B..

(d.: cesja – k. 7, odpisy z rejestrów spółek – k. 10-16)

W dniu 31.07.2018r. został wypełniony przez powódkę wystawiony przez pozwaną weksel in blanco na kwotę 338,58 zł.

(d.: weksel - k. 17)

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu w okolicznościach sprawy powództwo nie może być uwzględnione.

Poza sporem był fakt zawarcia przez pozwaną z (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. umowy pożyczki gotówkowej nr (...) - (...). Okoliczność ta została przyznana przez pozwaną. Pozwana nie kwestionowała także faktu wystawienia weksla in blanco na jej zabezpieczenie. Niewątpliwy jest także fakt wypełnienia tego weksla przez powódkę na kwotę dochodzoną pozewem, co wynika z przedłożonego wraz z pozewem oryginału weksla. Pozwana nie kwestionowała także legitymacji czynnej powódki.

Roszczenie sformułowane w pozwie powód wywodzi z wystawionego przez pozwanego weksla in blanco. Weksel ten został wystawiony na zabezpieczenie zobowiązania, wynikającego z zawartej z pozwanym umowy pożyczki. Poza sporem jest przy tym w sprawie, że powód jest posiadaczem weksla i jednocześnie pierwszym wierzycielem, natomiast pozwana jest wystawcą weksla.

Weksel in blanco może być środkiem zabezpieczenia wierzytelności wynikających z różnych stosunków prawnych. Wystawiony jako własny i wręczony w związku z zawarciem umowy prowadzi do powstania zobowiązania wekslowego wystawcy. Zobowiązanie wekslowe z takiego weksla ma samodzielny, abstrakcyjny charakter i jest niezależne od podstawy prawnej jego zaciągnięcia. Posiadaczowi weksla, który jest pierwszym wierzycielem (remitentem), przysługuje w stosunku do wystawcy zarówno roszczenie ze stosunku podstawowego, jak i z weksla, jednak może on tylko raz uzyskać zaspokojenie swojej wierzytelności i do niego należy wybór roszczenia. Wygaśnięcie stosunku podstawowego uniemożliwia dochodzenie wierzytelności wekslowej, a wygaśnięcie zobowiązania wekslowego, w sposób prowadzący do zaspokojenia wierzyciela, powoduje wygaśnięcie zabezpieczonej wekslem wierzytelności. Nie ma natomiast wpływu na stosunek podstawowy wygaśnięcie zobowiązania wekslowego bez zaspokojenia wierzyciela lub nieistnienie tego zobowiązania. W judykaturze Sądu Najwyższego wskazuje się, iż w tym ujęciu można mówić o swego rodzaju priorytecie stosunku podstawowego wobec stosunku wynikającego z weksla (tak Sąd Najwyższy w uchwałach połączonych izb Izby Cywilnej i Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 kwietnia 1972 r., sygn. akt III PP 17/70, OSNCP 1973, nr 5, poz. 72, oraz wyrokach z dnia: 14 marca 1997 r. sygn. akt I CKN 48/97, OSNC 1997, nr 9, poz. 124, 31 maja 2001 r., sygn. akt V CKN 264/00, niepubl., 6 października 2004 r., sygn. akt I CK 156/04, niepubl., 9 grudnia 2004 r., sygn. akt II CK 170/04, niepubl., 14 listopada 2006 r., sygn. akt II CSK 205/06, OSNC 2007, nr 9, poz. 139). Wierzyciel, który dochodzi wierzytelności wekslowej, nie musi wykazywać podstawy prawnej zobowiązania, może powołać się tylko na treść weksla. W stosunku między wystawcą a remitentem samodzielność zobowiązania wekslowego ulega jednak osłabieniu. Jeżeli zobowiązanie wekslowe jest ważne, wystawca może, w braku skutecznych zarzutów wekslowych, podnieść zarzuty oparte na stosunku podstawowym i na ich podstawie podważać zarówno istnienie, jak i rozmiar zobowiązania wekslowego ze względu na jego związek ze stosunkiem podstawowym. Spór przenosi się wówczas na płaszczyznę stosunku prawa cywilnego (vide - wyrok SN z dnia 20 czerwca 2008 r., IV CSK 65/08, niepubl.). Ograniczenia w możliwości podnoszenia zarzutów w zakresie niezgodnego z porozumieniem wypełnienia weksla zostały zawarte w art. 10 Prawa wekslowego. Nie dotyczą one jednak wierzyciela, tj. pierwszego posiadacza weksla, ale dalszych posiadaczy weksla, która to sytuacja nie ma miejsca w sprawie.

Istotą wskazanego przepisu jest złagodzenie odpowiedzialności dłużników wekslowych przez umożliwienie im odwołania się w drodze wyjątku do stosunku osobistego łączącego wystawcę weksla i remitenta w drodze zarzutów dopuszczonych przez prawo wekslowe. Ze względu na ścisłe powiązanie weksla in blanco z porozumieniem stron w sprawie jego uzupełnienia pozwany w procesie wekslowym może się bronić zarzutami, że uzupełnienie weksla, stanowiącego podstawę powództwa, nastąpiło niezgodnie z udzielonym przez niego upoważnieniem. Zarzuty takie mogą być podnoszone bez żadnych ograniczeń, jeżeli powodem jest bezpośredni odbiorca weksla in blanco (tak SN w wyroku z dnia 27 marca 2014 r., III CSK 100/13, niepubl., także w wyroku z 28.04.2016r., V CSK 518/15, (...))

Należy także wskazać, iż w wyroku z dnia 13.09.2018r. w sprawie C -176/17 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej na tle analogicznego stanu faktycznego podkreślił, że „zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości sąd krajowy jest zobowiązany do zbadania z urzędu, czy dane warunki umowy wchodzące w zakres stosowania dyrektywy 93/13 (dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. 1993, L 95, s. 29)) mają nieuczciwy charakter, a także do tego, by dokonawszy takiego badania, zniwelować brak równowagi między konsumentem a przedsiębiorcą, o ile sąd ów posiada niezbędne ku temu informacje dotyczące stanu prawnego i faktycznego (zob. podobnie wyroki: z dnia 21 kwietnia 2016 r., R. i R., C#377/14, EU:C:2016:283, pkt 52 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 21 grudnia 2016 r., G. N. i in., C#154/15, C#307/15 i C#308/15, EU:C:2016:980, pkt 58).” Ponadto wskazał, że „art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, iż sprzeciwia się on przepisom krajowym takim jak te będące przedmiotem postępowania głównego, pozwalającym na wydanie nakazu zapłaty opartego na wekslu własnym, który stanowi gwarancję wierzytelności powstałej z umowy kredytu konsumenckiego, w sytuacji gdy sąd rozpoznający

pozew o wydanie nakazu zapłaty nie jest uprawniony do zbadania potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków tej umowy, jeżeli sposób wykonania prawa do wniesienia zarzutów od takiego nakazu nie pozwala na zapewnienie przestrzegania praw, które konsument opiera na tej dyrektywie.”

Wobec powyższego Sąd obowiązany był ocenić zgodność wypełnienia weksla z porozumieniem stron w tym zakresie, tj. deklaracją wekslową, jak też kwestię ważności stosunku podstawowego, tj. postanowień umowy pożyczki. Zważywszy, iż dalej idące są konsekwencje potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków tej umowy, Sąd w pierwszej kolejności obowiązany był dokonać ich oceny.

Zawarta przez strony sporu umowa pożyczki, według obowiązującego w dacie zawarcia tej umowy stanu prawnego, jest umową o kredyt konsumencki określoną w art. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim. Zgodnie z treścią tego przepisu przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę, na mocy której przedsiębiorca w zakresie swojej działalności (kredytodawca), udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu w jakiegokolwiek postaci, a taką umową jest również umowa pożyczka spełniająca warunki z art. 720 § 1 kc. Zgodnie z tym przepisem przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy.

Mając na uwadze wskazane okoliczności pozwana w zarzutach od nakazu zapłaty domagała się przedłożenia przez powódkę oryginałów zawartej przez strony umowy pożyczki, deklaracji wekslowej, harmonogramu spłat, zestawienia spłat dokonanych przez pozwanego, wypowiedzenia umowy z dowodem jego doręczenia pozwanej oraz potwierdzenia wypłacenia pozwanej kwoty pożyczki. Powyższe żądanie pozwanej znajduje umocowanie w treści art. 129§1 k.p.c.

Z okoliczności sprawy wynika, iż powódka nie uczyniła zadość temu żądaniu ani w sposób przewidziany w art. 129§1, tj. przez złożenie oryginałów wskazanych dokumentów, ani też w sposób określony w art. 129§2 k.p.c., tj. przez złożenie odpisów dokumentów, poświadczonych za zgodność z oryginałem przez notariusza albo przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcą Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej.

W szczególności, wypełnieniem wskazanego obowiązku nie jest złożenie przez powoda niepotwierdzonych za zgodność z oryginałem kserokopii: umowy pożyczki (k. 100-104), harmonogramu spłat (k. 106), deklaracji wekslowej (k. 107-108), wezwania do zapłaty (k. 109), wypowiedzenia umowy pożyczki (k. 116).

W myśl powołanych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego dokumentem jest wyłącznie jego oryginał ewentualnie jego odpis sporządzony zgodnie z wymogami art. 129§2 k.p.c. Kserokopia niepotwierdzona we wskazany sposób, nie stanowi dokumentu, a jedynie uprawdopodobnia istnienie dokumentu. Brak poświadczenia o jakim mowa w art. 129§2 k.p.c. uniemożliwia także przyjęcie domniemania zgodności kserokopii z oryginałem dokumentu. Z kolei pismo, które nie może być uznane za dokument, nie może być też podstawą do prowadzenia dowodu w trybie art. 308 k.p.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2000 r. IV CKN 59/00, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2009 r., II CSK 557/08). Dla uznania kserokopii za dokument niezbędne jest oświadczenie o istnieniu oryginału o treści i formie odwzorowanej kserokopią. Dopiero po umieszczeniu na kopii poświadczenia zgodności z oryginałem można uznać kserokopię za dokument świadczący o istnieniu oryginału.

Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił wniosek powódki o dopuszczenie dowodu z przedłożonych kserokopii dokumentów (z k. 96-129).

Jak już wskazano, złożone przez powoda kserokopie nie zostały poświadczane za zgodność z oryginałem, stąd nie mogą być uznane za wiarygodne dowody pozwalające na ustalanie istnienia, wysokości i wymagalności roszczenia powoda dochodzonego pozvem.

Podkreślenia wymaga, iż pozwana zakwestionowała zasadność roszczenia dochodzonego pozvem, w szczególności podnosząc zarzuty wypełnienia weksla w sposób niezgodny z deklaracją wekslową, zawarcia w umowie pożyczki niedozwolonych klauzul umownych określonych w art. 385³ k.c., nieważności umowy w świetle art. 58 k.c.,

spełnienia zobowiązania, niedokonania wypowiedzenia umowy pożyczki a przede wszystkim nieudowodnienia wydania pozwanemu przedmiotu pożyczki.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, należy stwierdzić, iż istotnie strona powodowa nie wykazała, faktu wydania pozwanej kwoty pożyczki, co w świetle art. 720 k.c. oznacza, iż nie powstało roszczenie o zwrot pożyczki. Nie wykazała wymagalności zobowiązania oraz wypełnienia weksla w sposób zgodny z deklaracją wekslową. Brak wiarygodnego dokumentu stwierdzającego treść umowy, uniemożliwia także dokonanie oceny zgodności umowy z zasadami współzycia społecznego, przepisami ustawy o kredycie konsumenckim oraz ważności umowy i jej poszczególnych postanowień w kontekście art. 58 k.c., art. 385¹ k.c. i art. 385³ k.c.

Zważywszy na treść art. 6 k.c. w zw. z art. 129§1 k.p.c. oraz art. 232 k.p.c. to stronę powodową obciążał ciężar dowodu tych okoliczności. powódka ciężarowi temu nie podołała.

Podkreślić należy, iż obowiązek przedłożenia oryginału dokumentu określony w art. 129 k.p.c. powstaje automatycznie z chwilą zgłoszenia przez stronę takiego żądania, bez potrzeby wydawania przez sąd jakiegokolwiek rozstrzygnięcia w tym przedmiocie (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2005 r. w sprawie III CK 109/04, LEX nr 177249). Nie przedstawienie oryginału dokumentu jak również jego przedstawienie w czasie uniemożliwiającym przeciwnikowi zapoznanie się z jego treścią podlega natomiast ocenie Sądu w oparciu o art. 233 § 2 k.p.c. (tak Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 15 listopada 2017 r., I ACa 460/17). Dalej należy wskazać, iż kserokopia dokumentu nie poświadczona za zgodność z oryginałem w sposób wskazany w art. 129 § 2 k.p.c., nie ma mocy dowodowej i nie może stanowić podstawy do dokonywania ustaleń faktycznych (tak też Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 7 marca 2018 r., V ACa 277/17). W kontekście art. 233§2 k.p.c., działanie powoda polegające na nie przedstawieniu na żądanie pozwanego oryginałów dokumentów w okolicznościach rozpoznawanej sprawy należy ocenić na niekorzyść strony powodowej, jako uniemożliwienie dokonania Sądowi oceny ważności umowy zawartej przez pozwanego wg kryteriów wskazanych w art. 58 k.c., art. 385¹ k.c., art. 385² k.c. i art. 385³ k.c. Brak przedłożenia oryginałów w/w dokumentów skutkuje również tym, iż w ocenie Sądu, należy przyjąć, że powódka nie wykazała istnienia stosunku podstawowego, a tym samym możliwości dochodzenia roszczenia wekslowego. Z kolei art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. nie określają jedynie zakresu obowiązku zgłaszania dowodów przez strony, ale rozumiane muszą być przede wszystkim i w ten sposób, że strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swych twierdzeń ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu co do tych okoliczności na niej spoczywał. Zaznaczyć także należy, że nie jest rzeczą sądu poszukiwanie za stroną dowodów przez nią nie wskazanych, mających na celu udowodnienie jej twierdzeń. Dopuszczenie dowodów z urzędu jest bowiem prawem, a nie obowiązkiem sądu, z którego to prawa powinien szczególnie ostrożnie korzystać, tak aby swym działaniem nie wspierał żadnej ze stron procesu (tak: Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 31 sierpnia 2018 r., I ACa 1586/17). Tym bardziej w sytuacji kiedy sama powódka jest podmiotem profesjonalnym i działającym przez profesjonalnego pełnomocnika, wobec czego należy zakładać, iż znane są jej konsekwencje niezastosowania się do obowiązku wynikającego z art. 129§1 k.p.c.

Odnosząc się jednak do treści przedłożonych przez obydwie strony kserokopii należy zauważyć, że z kserokopii umowy pożyczki wynika, iż całkowita kwota do zapłaty przez pozwaną miała wynosić 9 120,00 zł. Z kolei z przedłożonych przez pozwaną kserokopii przelewów bankowych (k. 33-81) wynika, że spłaciła ona łącznie do umowy nr (...) kwotę 9573,00 zł. Wynikało by z tego, iż zasadny jest zarzut pozwanej wygaśnięcia zobowiązania wskutek jego całkowitej spłaty.

Mając na uwadze wskazane powyżej okoliczności Sąd oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, obciążając powoda kosztami procesu. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego Sąd ustalił stosownie do §2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015r., poz. 1800 ze zm.). Uwzględnił także opłatę skarbową od pełnomocnictwa jednego adwokata - zgodnie z art. 98§3 k.p.c.